

تحلیل نظام ها بخشی از معرفت بشری است که وابستگی نزدیکی با برنامه ریزی دارد ، تحلیل نظام ها ، مستلزم تشخیص هدفها و مناسبت این هدفها با برنامه است . تحلیل نظام ها متضمن روش کاوش شقوق مختلف است .

نظام (سیستم) را می توان به عنوان هیئتی متشکل از اجزاء و عناصر وابسته به هم فیزیکی یا مفهومی تعریف کرد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

تحلیل شامل " خرد کردن " ویا تجزیه یک کل به اجزاء تشکیل دهنده اش برای پیدا کردن یا شناختن ماهیت ، نسبت ، عمل ، و روابط اجزاء است ، تحلیل نظام ها به اعتباری ، " مطالعه رفتار و ارتباط های شبکه یک سازمان و همکاری در تدوین و ایجاد روشهای جدید و پیشرفته برای انجام کارهای لازم است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

رشته دیگر از معرفت بشری که تفکر ، حل مسأله ، برنامه ریزی ، و پیشنهاد شقوق مختلف را آسان می کند ، تحقیق عملیات است .
ارزشیابی برنامه ، فنون بررسی مجدد و تجدید نظر ، تحلیل آماری ، و برنامه ریزی خطی ، از جمله مثالهایی از فنون تحقیق هستند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

بیشتر این فنون برنامه ریزی مستلزم محاسبات متعدد ریاضی است . لذا کامپیوتر و ماشین های حساب مورد لزوم برای محاسبات زیر عنوان " تکنولوژی " طبقه بندی شده اند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برخلاف بیشتر عقاید رایج درباره فرایند آموزش و پرورش ، هسته مرکزی برنامه های آموزش و پرورش بودجه نیست ، بلکه برنامه های درسی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ریزی آموزش و پرورش یک اصطلاح " چتری " است . هم چنانکه گفتیم تحلیل نظام ها ، تحقیق یا تحلیل عملیات آموزشی و پرورشی ، و تکنولوژی را در بر می گیرد و کلیدی برای ارزشیابی طرح و برنامه یا سنجش اثر بخشی آن به طور موفقیت آمیز است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

نقش	فنون برنامه‌ریزی
ارزشیابی پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان، برآورد اثربخشی برنامه برای دوره بلندمدت. ارزیابی اجزا ترکیبی برنامه برای یک دوره کوتاه مدت است.	نظریه تصمیم‌گیری آسار کلاسیک
شامل تخصیص منابع، برنامه‌ریزی طرح‌ها، ارزشیابی طرح‌ها، تجدید نظر در برنامه درسی، توضیح تخصیص منابع برای تعیین کنندگان خط‌مشی‌های تربیتی، مقایسه درون‌طرحی است.	تجزیه و تحلیل هزینه-اثربخشی
شامل ارزشیابی بلندمدت برنامه، پیش‌بینی روند جمعیت دانش‌آموزان (از نظر ازدیاد و یا کاهش تعداد)، تحلیل بلندمدت برنامه، تعریف هدف‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت، پیش‌بینی تغییرپذیری خط‌مشی‌ها، پیش‌بینی پرسنل و وسایل مورد نیاز است.	پیش‌بینی
شامل پیش‌بینی بازخورد (پس‌خوراند) برای برنامه‌ای که بر اساس تغییرات رفتاری طراحی می‌شود، تسهیل برنامه‌ریزی از طریق ارائه شقوق مختلف برای تعیین خط‌مشی، کارآموزی پرسنل.	شبیه‌سازی
تخصیص منابع، بهینه کردن هزینه‌های بودجه برنامه‌ریزی کامپیوتری خدمات مؤسسه آموزشی مانند برنامه غذایی و غیره است.	برنامه‌ریزی خطی

بعضی از فنون برنامه‌ریزی آموزش و پرورش با نگرش سیستمی.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ریزی آموزش و پرورش به طور سیستمی ، معمولا شامل چهار مرحله است ،

از این قرار :

- ۱- تشخیص هدفها
- ۲- تجزیه و تحلیل منابع به ویژه منابع مالی و فیزیکی
- ۳- پیش بینی اولویت ها
- ۴- و طرح فیزیکی (طرح ها و پروژه های دقیق عملی و قابل اجرا)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

فرایند برنامه ریزی آموزشی با نگرش سیستمی

فرایند برنامه ریزی آموزشی و پرورشی به طور سیستمی از این قرار است :
۱- ورودی (درونداد)

الف - تعریف و تصریح مسائل جاری و آتی و روابط متقابل میان این مسائل
ب - پیش بینی شرایط آینده بر اساس مسائل قابل تشخیص

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

پ (تشخیص متغیرها ، شرایط بازدارنده و یا سازنده که یک سلسله راه حل های ممکن را برای تمامی مسائل تعیین می کنند .
ت - تعیین هدفهای کلی و عینی در سطوح مختلف :
۱- سطوح پیشینه و کمینه
۲- بهینه
۳- معمولی یا آرمانی

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

- ث - تعریف و تجزیه و تحلیل خرده نظام ها :
- ۱- تجزیه نظام به بخش های تشکیل دهنده اش (خرده نظام ها) ، به طوری که بتوان به تحلیل خرده نظام ها به طور متوازن اقدام کرد .
 - ۲- تشخیص مسائل خاص و نیازهایی که به همراه هر خرده نظام است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

II - تبدیل هدفها

الف - تشکیل شقوق مختلف

ب - ارزشیابی جنبه های کمی و کیفی هزینه - اثر بخشی هر یک از شقوق

پ - شبیه سازی شقوق مختلف با محیط مورد نظر نظام شهری ، یا منطقه ای برای آزمودن همه جنبه های اجرایی ، و تعیین بازده های جنبی ممکن و کلیه اثرات .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ت - تعیین توالی اجرا برای هر یک از شقوق عینی که مبتنی بر ویژگیهای معین و نیازهای خرده نظام هستند که نقادانه تعریف شده اند .

- خروجی (برون داد) III

الف - توصیه شقوق مختلف :

۱- کمینه

۲- بیشینه

۳- بهینه

۴- هنجاری (معمولی)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ب - پس خوراند از موارد علاقه مندی عمومی و سیاسی برای تعیین ضرورت اصلاح در شقوق پیشنهاد شده .
پ - انتخاب شق قابل اجرا و آشنا شدن با برنامه های اجرایی برای فراهم آوردن شرایط مطلوب .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ت - توسعه ظرفیت پیش بینی شده در داخل نظام برای تعیین شرایط تغییر
که ضرورت اصلاح در عمل و اجرا را موجب می شود .
ث - برقرار کردن فرایند اصلی به طور مداوم برای ارزشیابی پس خوانند
خروجی .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

توصیف کننده برنامه ریزی سیستمی	شیوه سیستمی در حل مسأله
۱- ورودی	۱- تعریف مسأله یا خرده مسأله
۲- ورودی	۲- جمع آوری اطلاعات
۳- ورودی	۳- تجزیه و تحلیل خرده مسأله
۴- تبدیل (به عمل)	۴- طرح راه حل یا شبیه سازی
۵- تبدیل	۵- ارزشیابی راه حل
۶- تبدیل	۶- آیا راه حل عملی است؟ (آزمودن)
۷- خروجی	۷- تکمیل راه حل (نحوه اجرا)
۸- خروجی	۸- اجرا (عمل کردن)
۹- خروجی	۹- مسائل جدید؟ راه حل اصلی

برنامه ریزی درسی (تحصیلی)

در گذشته ، برنامه درسی عبارت بود از مطالب کتابهای درسی ، که به وسیله معلم تدریس وبه وسیله دانش آموز " حفظ " می شد . و غرض از برنامه ریزی درسی نیز تهیه رئوس مطالب درسی و تدوین آنها بود .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

اما ، امروز مفهوم برنامه ریزی درسی وسیع تر از تهیه و تدوین رئوس مطالب درسی است و آن عبارتست از پیش بینی کلیه فعالیتهایی است که دانش آموز تحت رهبری و هدایت معلم در مدرسی (وگاهی خارج از آن) برای رسیدن به هدفهای معین باید انجام دهد .

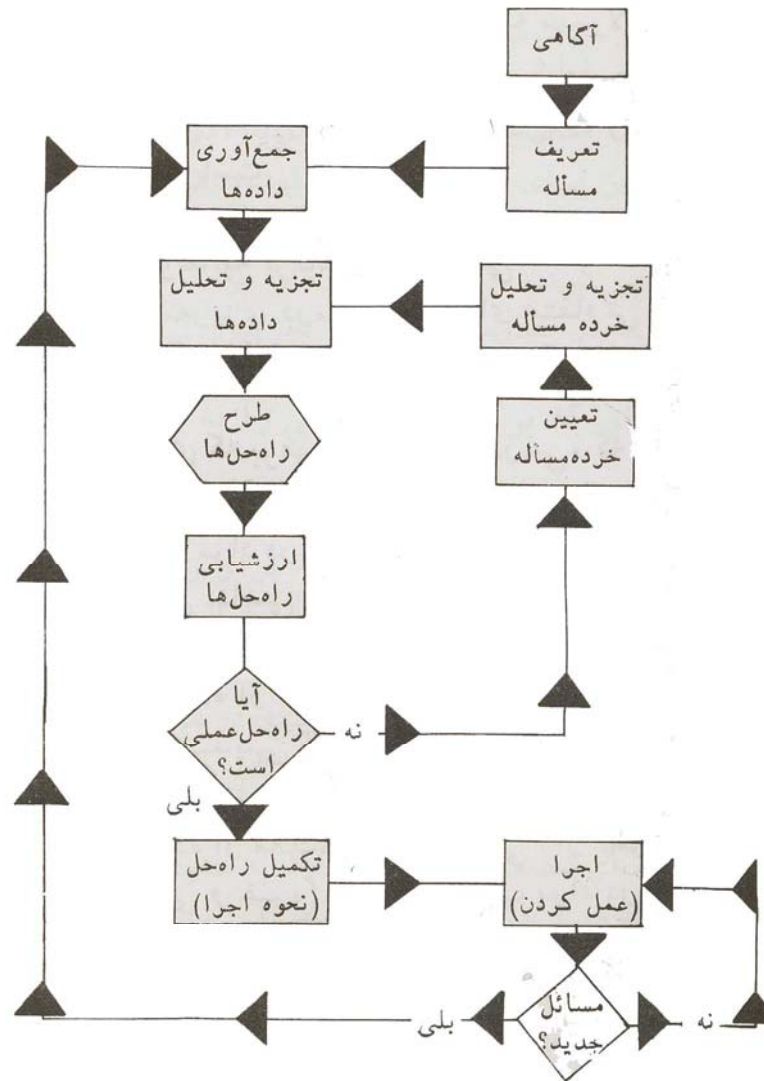
فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

نمودار روند کار، شیوه سیستمی را برای حل مسأله نشان می‌دهد.

قبلی

فهرست مطالب

برنامه های درسی شامل چهار عنصر اساسی :

۱- هدف های کلی ، جزئی ، وعینی

۲- طرح ها

۳- اجرا (آموزش)

۴- و ارزشیابی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

نظریه های مربوط به برنامه ریزی درسی

۱- نظریه ای که بر مواد و موضوع درسی ، که باید تدریس شوند تأکید می کند .

طبق این نظریه ، در برنامه ریزی درسی ، که معادل با تعیین موضوع و مواد درسی است ، باید از اصول مربوط به انتخاب ، تعیین ماده درسی خاصی برای کلاسهای معین ، و ترتیب و توالی موضوع و محتوای درسی پیروی کرد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

شامل مراحل زیر است :
الف - استفاده از نظریات اصحاب تخصص برای تعیین موضوع مورد
تدریس . بدیهی است که این نظر مبتنی بر عوامل متعدد اجتماعی
و تربیتی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ب - استفاده از ملاک ها و معیارهایی (از نظر مشکلی و آسانی ، ترتیب و توالی و غیره) برای انتخاب مواد درسی برای جمعیت معینی (گروه ، کلاس و غیره) است .

پ - طراحی و اجرای روشهای مناسب برای دستیابی و تسلط یادگیرندگان به مواد درسی انتخاب شده است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۲- نظریه ای که بر برنامه های درسی تابعی تأکید می کند .
طرفداران آموزش و پرورش پیشرفته براین عقیده اند که باید برنامه های درسی
مناسب تر و کارآمدتر از برنامه های درسی سنتی تهیه کرد .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برای این منظور می گویند کار برنامه ریزی درسی عبارت است از :
الف - تعیین هدفهای عینی اساسی و مقاصد اصلی برنامه های درسی به طور کلی
و بخش های آن .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ب - انتخاب فعالیت ها ، مواد آموزشی ، انتخاب محتوا ، کتب ، تمرین ها ، عناوین
برای بحث های آزاد ، فعالیت های دستی و بدنی ، و طرح های بهداشتی و تفریحی .
پ - مشخص کردن مؤثرترین سازمان مواد درسی ، و تعیین آنها بر حسب کلاس در
مدارس به صورت تجربی .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

۳- نظریه ای که برنامه ریزی درسی را به صورت
یک نظام در نظر می گیرد .
هم چنانکه گفتیم نظام عبارت از مجموعه ای از اجزاء وابسته به هم و
سازمان یافته ای است که برای رسیدن به مقاصد فعالیت می کنند
و یا عملی را انجام می دهند .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برنامه ریزی درسی عبارت از پیش بینی و تهیه مجموعه فرصت های یادگیری برای جمعیتی مشخص ، به منظور رسیدن به آرمانها و هدف های آموزش و پرورش است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در اینجا " مجموعه فرصت های یادگیری " را به عنوان عناصر و اجزاء تشکیل
دهنده نظام ، و " آرمانها ومقاصد آموزش وپرورش " را به عنوان هدف های نظام
در نظر می گیرند .

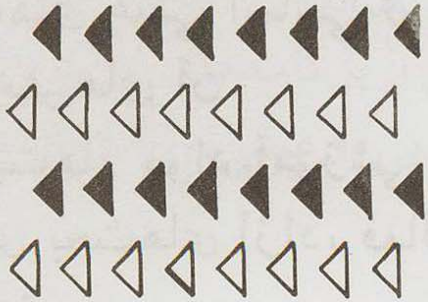
فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

Out Put	برونداد	Process	گردش کار	In put	درون داد
	فارغ التحصیلان، ترك تحصیل کرده ها که ممکن است این زنجیره را در موقعیت های تربیتی دیگر ادامه دهند.		<p>برنامه درسی - يك برنامه درسی عبارت است از سری زنجیره های تربیتی (فعالیتها و تجارب تربیتی پیوسته به هم)، که برای جمعیتی معین، طراحی، اجرا، و ارزشیابی می شود.</p>		دانش آموزان

نقل از: Saylor & Alexander (۱۹۷۴)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

هر برنامه درسی از " حیطه هایی " تشکیل می شود . به این صورت که هر " حیطه برنامه درسی " شامل مجموعه فرصتهای یادگیری است که برای رسیدن به یک هدف کلی و خرده هدف های مربوط به آن پیش بینی و طرح ریزی شده است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

در هر برنامه درسی متناسب با تعداد هدف های کلی ، حیطه های برنامه درسی خواهیم داشت . مثلاً ، ممکن است هدفهای آموزش و پرورش را در چهار گروه هدف کلی یعنی هدف های مربوط به

۱- رشد شخصی

۲- روابط انسانی

۳- یادگیری دائمی

۴- کسب تخصص

قرار دهیم .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

برای هدف کلی (وخرده هدف های مربوط به آن) یک حیطة یا حوزه برنامه
درسی خواهیم داشت به این ترتیب :
۱- اولاً خرده هدف های مربوط به هدف کلی " رشد شخصی و خویشتن یابی " را
باید مشخص کنیم .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مثلاً، (الف) شخص بتواند مسائل شخصی خود را حل کند (ب) بتواند با محیط خود سازگار شود (پ) مفهوم مثبتی از " خویشتن " خویش داشته باشد، و (ت) بتواند توانایی های بالقوه خود را شکوفا سازد .

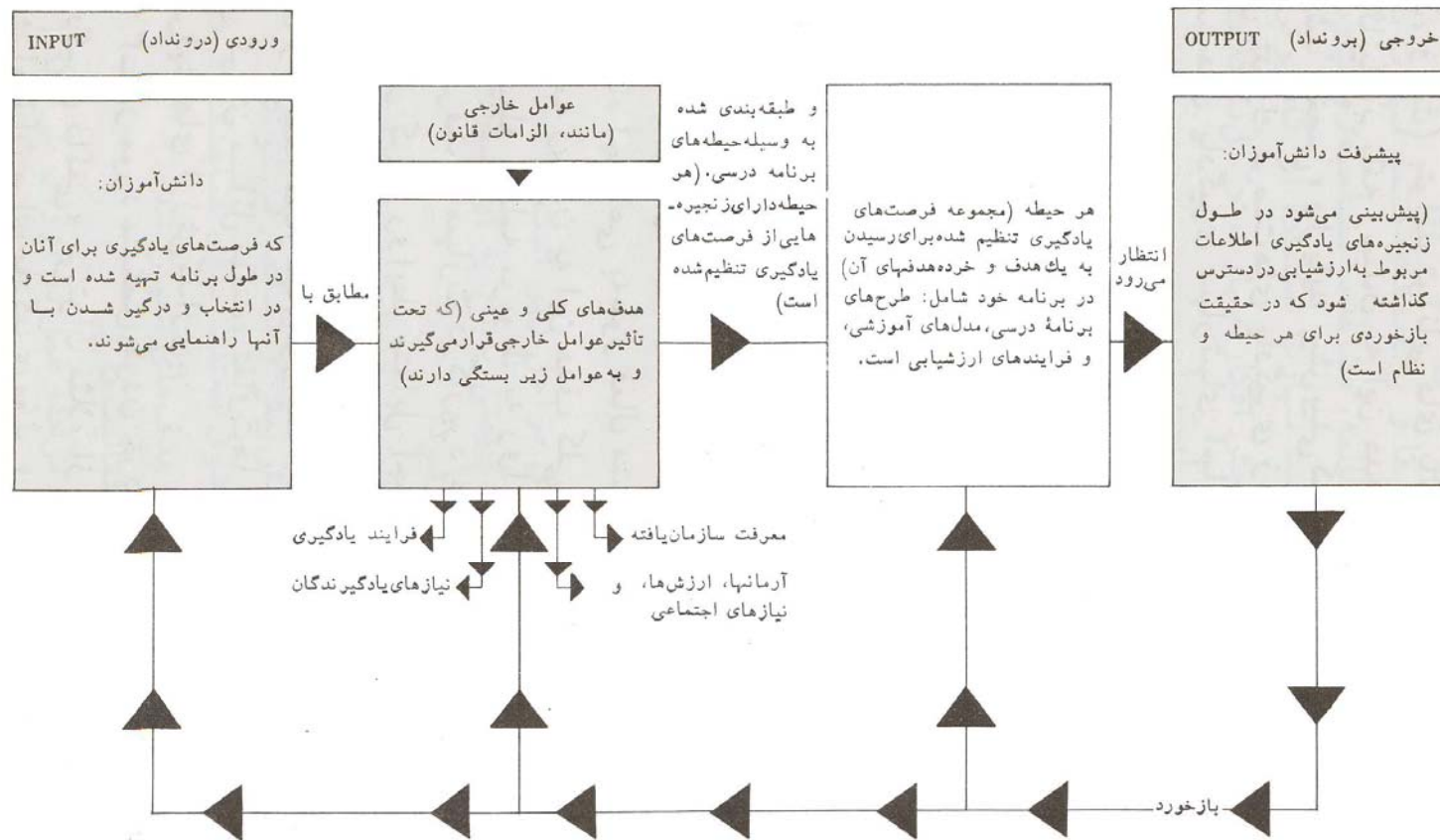
فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

عناصر برنامه‌ریزی درسی را نشان می‌دهد.
 نقل از: Saylor & Alexander (۱۹۷۴)

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

ثانياً ، برنامه رسیدن به این هدف ، یعنی " حیطه برنامه مربوط به
رشد شخصی " را باید پیش بینی کنیم . بدیهی است این پیش بینی
شامل تدارک فرصت های یادگیری زیادی است ، از قبیل : تدارک
فرصت های یادگیری مهارت های اساسی برقرار کردن ارتباط با
دیگران

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

مراحل برنامه ریزی

برنامه ریزی، به طور اعم، شامل مراحل زیر است:

- ۱- تعیین و تصریح هدف (ها)
- ۲- تهیه طرح ها و تعیین فعالیت ها
- ۳- انتخاب روش ها از میان شقوق مختلف
- ۴- تنظیم برنامه زمانی برای فعالیت ها
- ۵- به مورد اجرا گذاردن یا به مرحله عمل در آوردن طرح ها
- ۶- سرانجام، ارزشیابی از نتایج فعالیت ها و تعیین میزان رسیدن به هدف ها

فهرست مطالب

قبلی

سرفصل

برنامه ریزی درسی شامل مراحل زیر است :

- ۱- تعیین هدفهای کلی و عینی ، که بر اساس متغیرات و عوامل خارجی (خارج از نظام آموزش و پرورش) ، و با توجه به :
 - (۱) معرفت و دانش سازمان یافته
 - (۲) آرمانها ، ارزش ها ، و نیازهای اجتماعی
 - (۳) نیازهای یادگیرندگان
 - (۴) فرایند یادگیریتعیین و تصریح می شوند.

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل

- ۲- طراحی حیطه برنامه ها و برنامه های درسی
- ۳- انتخاب وبه مورد اجرا گذاردن روش های آموزشی
- ۴- سرانجام ، ارزشیابی برنامه های درسی است .

فهرست مطالب

قبلی

سر فصل